

ADÓVÁLTOZÁSOK 2011-BEN

Az adóátrendezések kb. 470-480 milliárd forint adócsökkentést és kb. 400 milliárd forint adóemelést tartalmaznak. Szerkezetükben azonban nem ugyanazt a jövedelmi réteget fedik. Nő az adóterhe az átlag körüli és az átlag alatti jövedelmeknek, és csökken az adóterhelés az átlagkereset másfélszerese feletti jövedelmektől felfelé. Ez alatt azoknak lehet több 2011-ben a nettójuk, akiknek gyerekeik vannak, ez azonban szociális és nem bérkategória. A korábbi ígéreteknek megfelelő nagymértékű adócsökkentés a munkavállalók 85 % át nem érintette. Ők azok, akiknek a havi keresete 300 ezer forint alatt van. A munkavállalók nettó keresete nemcsak az adóváltozások miatt, de a nyugdíjjáruelék félszázalékos emelése miatt is csökken.

Egyszerűbb sem lett az adózás az egykulcsos rendszerrel. Sőralátéten továbbra is csak azok adóbevallása fér el, akiknek semmilyen adóköteles jövedelmük nem volt.

Az adóintézkedések összességében a gazdasági növekedésre inkább negatív mintsem pozitív hatással lesznek. A jövedelmeket átcsoportosítják a beruházásoktól a fogyasztás felé. De ez sem érvényesül maradéktalanul. Nagyobb adócsökkenés csak a felső jövedelmi kategóriában lesz, ez a réteg pedig eddig is megvett mindent, amire szüksége volt, várhatóan nem változtat sokat a fogyasztásán. A lakosság döntő többsége a csökkenő vagy stagnáló jövedelméből nem fogja növelni a fogyasztását, de a válságadók is várhatóan a beruházások visszafogását illetve leépítéseket fognak eredményezni. Több intézkedés a fekete gazdaság növekedését ösztönzi (pl. vállalkozók elvárt jövedelem utáni járulékfizetése, háztartási alkalmazott adómentesítése, otthoni pálinkafőzés). Szakértői becslések szerint mindez évi 700 milliárd forintos hiányt is eredményezhet a költségvetésben.

A hiány átmeneti kezelését a válságadókkal valamint a magánnyugdíjpénztári vagyon államosításával csupán 2-3 évig tudják finanszírozni. Strukturális reformokat ígértek ugyan februárra, de semmi jel nem mutat arra, hogy ezt mennyire gondolja a kormány komolyan.

Összességében a GDP-arányos adóterhelés nem csökken, inkább kissé emelkedik. Az egykulcsos adórendszer bevezetése és az adójóváírás megszüntetése az átlagos és átlag alatti jövedelmeknél olyan veszteséget jelent rövid távon, amit a szuperbruttó megszüntetése nem fog tudni kompenzálni. Nem tekinthetjük tehát másként a mostani adócsomagot, mint újabb megszorítást a munkavállalók döntő többsége számára. Ennek a megszorításnak azonban semmi egyensúlyi vagy gazdasági értelme nincsen, ellentétben azokkal, amelyek az előző években az egyensúly olyan mértékű javulását eredményezték, hogy most az új kormány finanszírozza tudja a látható költségeit.

Az új adócsomag egyértelműen a magas keresők számára jelent adómegetkarítást, miközben a szegényebbek rosszul járnak.

- 2011-től ez egységesen 16% lesz az SZJA kulcsa. (Az 5 M Ft feletti 32 %-os kulcs megszűnik.)

- Csökken az adójóváírás 15.100 Ft-ról 12.100 Ft/hó-ra, és kisebb kör számára lesz érvényesíthető (évi 2 millió 750 ezer forintig teljesen, 3 millió 960 ezer forintig csökkenő mértékben).
- 2011-ben változatlan marad a un. szuperbruttó adóalap számítás (127%), a mértéke 2012-ben a felére csökken, 2013-tól pedig megszűnik.
- Az egykulcsos adóztatás feleslegessé tette az adóterhet nem viselő járandóság kategóriáját, ezek adómentes juttatásokká válnak (nyugdíj, gyesy, ösztöndíjjuttatások, lakáscélú munkáltatói támogatás stb.). (Technikai változtatás az egykulcsos adó mellett.)

Mindezek hatására a kereset nettó összege a következőképpen alakul a különböző kereseti kategóriákban:

Keresetkategóriák osztályközei 2009-ben	Létszám megoszlás	Nettó kereset veszteség/nyereség	
		havonta Ft	éves Ft
Ft/fő/hó	%		
-75 000	5,6	-2 423	-29 076
75 001 – 80 000	3,0	-2 384	-28 608
80 001 – 90 000	10,6	-2 307	-27 684
90 001 – 100 000	7,9	-2 230	-26 760
100 001 – 110 000	6,3	-2 153	-25 836
110 001 – 120 000	5,5	-2 076	-24 912
120 001 – 130 000	5,1	-1 999	-23 988
130 001 – 140 000	5,5	-1 922	-23 064
140 001 – 150 000	6,1	-1 845	-22 140
150 001 – 160 000	3,7	-1 768	-21 216
160 001 – 170 000	3,1	-1 691	-20 292
170 001 – 180 000	2,9	-1 614	-19 368
180 001 – 190 000	2,4	-2 993	-35 916
190 001 – 200 000	2,6	-4 440	-53 280
200 001 – 220 000	3,8	-5 686	-68 232
220 001 – 240 000	3,3	-5 532	-66 384
240 001 – 260 000	2,9	-5 354	-64 248
260 001 – 280 000	2,3	-2 152	-25 824
280 001 – 300 000	2,1	1 050	12 600
300 001 – 350 000	3,7	6 870	82 440
350 001 – 400 000	2,8	16 780	201 360
400 001 – 500 000	3,3	36 600	439 200
500 001 – 600 000	1,9	56 420	677 040
600 001 – 800 000	1,8	95 190	1 142 280
800001 - 1000000	0,9	135 830	1 629 960
1000001 - 2000000	0,9	339 030	4 068 360
2000001 -	0,2	779 297	9 351 564
	100,0		

- Adóalapot csökkentő **gyermekkedvezmény** kerül bevezetésre az SZJA-ban. Ez az első két gyermek után havi 10.000, a három- és többgyerekeseknél 33.000 forintot jelent adóban gyermekenként. A családi kedvezmény megosztható a házaspárok, élettársak között. Ahhoz, hogy az adókedvezményt érvényesíteni tudják, 2 gyermek esetén 157.970 Ft-os, 3 gyermeknél pedig 487.206 Ft-os havi kereset kell. Az adókedvezmény előnyeit

nem vagy alig érezhetik az alacsony keresetűek, a két gyereknél kevesebbet nevelők, de a már felnőtt korú, akár sok gyermeket tisztességgel felnevelő munkavállalók sem.

Havi kereset	Fizetendő adó 2011-ben	
80.000	4.156	
100.000	8.220	
150.000	18.380	
157.970	20.000	2 gyerekkel adómentes
200.000	31.520	
487.206	99.000	3 gyerekkel adómentes
649.604	132.000	4 gyerekkel adómentes
812.010	165.000	5 gyerekkel adómentes
974.410	198.000	6 gyerekkel adómentes

- A természetbeni juttatás, mint adójogi kategória megszűnik. A „nem pénzben történő juttatások” fő szabály szerint az összevont adóalap részeként adókötelesek, a juttatás utáni szája-t a magánszemély fizeti. Járulékot vagy egészségügyi hozzájárulást mind a magánszemély, mind a kifizető fizet.

Változó tartalommal, de megmarad egy kedvezményezett kör, ahol a kifizető fizeti az adót és a járulékot. A kifizetőt terhelő adó alapja a magánszemély/munkavállaló által szerzett bevétel 1,19-szerese. Ide tartoznak azon juttatások, amelyeknél nem állapítható meg az egyes magánszemélyek által megszerzett bevétel nagysága. Ilyen továbbá a – nem társasági adóalany által nyújtott – reprezentáció, üzleti ajándék, a csoportos biztosítás, a cégtelefon magáncélú használata miatt keletkező bevétel, és szintén a kifizető fizeti a közterheket a béren kívüli juttatások értékhatárt meghaladó része után.

A kifizetőt terhelő adó mellett járulékmentesen adhatóak meghatározott béren kívüli juttatások: (71. §.)

- Üdülési csekk, üdülési szolgáltatás: adóévben és személyenként a minimálbér összegét meg nem haladó rész, ez 2011-ben legfeljebb 78.000 Ft;
- munkahelyi étkeztetés, étkezőhelyi vendéglátás, közétkeztetés, étkezési jegy: a juttatás alapjául szolgáló jogviszony minden megkezdett hónapjára a havi 18 000 Ft-ot meg nem haladó rész;
- ingyenes vagy kedvezményes internethasználat: legfeljebb havi 5000 Ft-ot meg nem haladó összegben;
- iskolakezdési támogatás: gyermekenként a minimálbér 30 %-áig (23.400 Ft/év);
- helyi utazásra szolgáló bérlet;
- iskolarendszerű képzés költségei a minimálbér 2,5-szereséig (195 000 Ft/év);
- adóévben megújulási / rekreációs / Széchenyi pihenő kártya számlára utalt, külön jogszabályban meghatározott célra felhasználható támogatás – több juttatótól származóan együttvéve – legfeljebb 300 ezer forintig;

- önkéntes pénztári befizetések: önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár és foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény a minimálbér 50 %-áig, önkéntes kölcsönös egészségpénztár/önsegélyező pénztár együtt a minimálbér 30 %-áig; (ez esetben a munkáltatói befizetés összege utáni 16 %-os adót a kifizető vállalja be és fizeti meg)

Az adószámítás a nettósításnak felel meg: 1,19 %-os felszorzás után számolva a 16 %-os adót az eredmény azonos a nettó kifizetéssel. ($1 \times 1,19 - 16\% = 1$). Ez a korábbi 25 %-kal szemben 19,04 %-os adótehernek felel meg.

- Az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárba, valamint NYESZ-számlára befizetett összegek után 30 %-ról 20 %-ra csökken az adóról történő rendelkezési lehetőség. Ez számokban azt jelenti, mintha bérként kifizetve a munkavállaló 16 %-kal adózna, és a maradékot fizetné be. Megszűnik tehát a korábbi kedvezményezettség, csak a járulékmentesség marad előnyként.

2011-ben **adómentesen** adható:

- lakáscélú munkáltatói támogatás: lakáscélú felhasználásra a munkáltató a vételár vagy a teljes építési költség 30 százalékáig adhat támogatást, legfeljebb 5 millió forintig terjedő összegben.
- a kifizető által ugyanazon magánszemélynek az adóévben legfeljebb 50 ezer forint értékben juttatott, sporteseményre szóló belépőjegy, bérlet.
- továbbra is adómentes a munkáltató által biztosított ingyenes vagy kedvezményes számítógép-használat. Az internethasználat (internetszámla megtérítése) viszont bekerült a béren kívüli juttatások közé 5000 Ft értékben (lásd feljebb).
- a társadalmi szervezettől (szakszervezet is!) évente egy alkalommal kapott tárgyjutalom értékéből az 5000 forintot meg nem haladó összeg, kivéve az értékpapírt.

Kikerült a törvényből az a kritérium, mely szerint a vállalkozásnak szabályzatban, vagy kollektív szerződésben kellett meghatározni a juttatásokat ahhoz, hogy a kifizetőt terhelje az adó és járulékkötelezettség illetve -mentesség.

A fentiekben részletezett mértékeket meghaladó juttatások is adóznak ($1 \times 1,19 - 16\%$), de utánuk még a járulékot is be kell fizetni. Egyes meghatározott juttatások esetén a kifizetőnek az 1,19-el felszorzott piaci érték alapján 27 %-os járulékot kell fizetnie. Ez összesen 51,17 %-os köztehernek felel meg.

A magánszemélynek juttatott ilyen adóköteles jövedelem többek között: (70. §.)

- a hivatali, üzleti utazáshoz kapcsolódó étkezés vagy más szolgáltatás,
- a telefon magáncélú használata,
- adóköteles biztosítási díj,
- legfeljebb évi három alkalommal juttatott csekély értékű ajándék,
- üzleti ajándékok 5000 Ft-ot meghaladó része,
- ingyenes vagy kedvezményes rendezvénnyel összefüggésben a kifizető által viselt költség.

Minden olyan juttatás, amelynek adómentességéről a törvény külön nem rendelkezik, az adóköteles. A fenti, 70-71. §. szerinti juttatások után az adót (és az esetleges járulékot) a kifizető fizeti. Egyébként pedig a fennálló jogviszonynak megfelelő jövedelemfajtaként az összevonandó jövedelem részét képezi a magánszemélynél.

Mind szakértői körökben, mind a sajtóban erős bírálatot kapott az évi mintegy 200 milliárd forintos költségvetési bevételt jelentő **bankadó**, amely egyaránt veszélyeztetheti a pénzügyi stabilitást és a gazdasági növekedést. Európa más országaiban is vetettek ki bankadót, ott azonban nem a folyó költségvetési finanszírozásra fordítják, hanem a stabilizációt biztosító alapot hoznak létre belőle. A bankadóhoz hasonlóan rendkívül diszkriminatívak a hipermarketekre, telekommunikációs cégekre és energiacégekre kivetett különadók is, amelyektől összesen évi 160-170 milliárd forintot vár a kormány. Ezeket az extra adókat is az árbevételre (és nem a nyereségre) vetik ki, amivel még hátrányosabb helyzetbe hozzák a veszteséges és alacsony jövedelmezőségű cégeket.

A bevételek növelése célján túl jól látható a Magyarországon jelen levő külföldi nagyvállalatok megsarcolásának a szándéka is az intézkedésből. Látható a jövedelemátcsoportosítás célja az érintett ágazatok nagyvállalatainak rovására, a (hazai tulajdonú) kis- és közepes vállalatok javára. Tekintettel a megcélzott kör GDP-termelésben játszott szerepére, a tervezett intézkedések kifejezetten növekedés-ellenesek. Veszélyeztetik a foglalkoztatást, a beruházásokat, mivel nemcsak elvonják ezek forrásait, továbbá veszélyeztetik a befektetői bizalmat, így kevésbé vonzó befektetési célponttá teszik Magyarországot. A telekommunikációs ágazatot terhelő adóval kapcsolatban az is felmerült, hogy ellentétes az uniós szabályokkal. (Az unió nemrég szólította fel Franciaországot és Olaszországot a telekommunikációs adó visszavonására, mert egy uniós irányelv szerint, amit mi is elfogadtunk, 2020-ra a szélessávú internetet ki kell terjeszteni.) Külön hátrányos a lakosságra illetve a munkavállalókra, hogy az érintett vállalatok olyan helyzetben vannak, amelyben a terhek egészét vagy nagyobb részét ár- illetve szolgáltatási díjemelés formájában át tudják hárítani a lakosságra. És valószínűleg ezt meg is fogják tenni.

Alapvetően diszkriminatív a **98 százalékos különadó** alkotmányellenesnek is nyilvánított bevezetése. Az Alkotmánybíróság hatáskörének leszűkítése után ismételtelen elfogadott adót visszamenőlegesen öt évre (!) vetették ki, amely minden adózási elvnek ellentmond.

2010. december 16.

Hanti Erzsébet